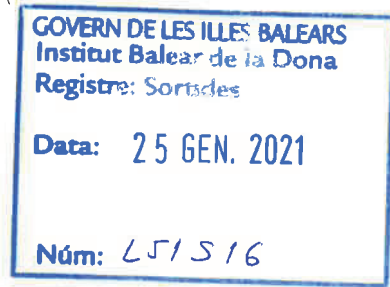

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA,
I CULTURA I IGUALTAT
B INSTITUT BALEAR DONA
/

Exp.: IBD 189/2020 IG
Document: ofici
Emissor: IBD/MDF
Sol·licitant: Conselleria d'Educació,
Universitat i Recerca

Sr. Martí Xavier March i Cerdà
Conseller d'Educació, Universitat i Recerca
C/ del Ter, 16
Polígon Son Fuster
07009 Palma

Assumpte: tramesa d'informe d'impacte de gènere de l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de les Illes Balears

Us tramet, adjunt, l'informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de les Illes Balears, sol·licitat pel conseller d'Educació, Universitat i Recerca, en data 29 de desembre de 2020 (registre d'entrada IBD. L51E967), d'acord a la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Pregam se'ns remeti la redacció definitiva de la norma, d'acord als articles 5.4 i 10.1 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol.

Palma, 25 de gener de 2021

La directora de l'Institut Balear de la Dona

Maria Duran i Febrer

GOVERN
ILLES
BALEARS\

Oficina de Registre Ibdona- Oficina Principal

Destinatari: Consejería de Educación, Universidad e Investigación

Assumpte: tramesa de documentació registrada.

En compliment del que es disposa a l'article 16 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú i a l'article 37 de la Llei 3/2003 de 26 de març, de règim jurídic de l'administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, adjunta us tramet la següent documentació.

Núm. Ofici: 11/2021

Oficina: Ibdona- Oficina Principal

Registres d'entrada (E) o sortida (S) inclosos a aquest ofici:

- L51S16/2021 (Consejería de Educación, Universidad E Investigación - A04026923)

Palma, 25 de gener de 2021

El/La responsable del Registre

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA,
I CULTURA I IGUALTAT
B INSTITUT BALEAR DONA
/

Exp.: IBD 189/2020 IG
Document: informe d'impacte de gènere
Emissor: IBD/MQT
Sol·licitant: Conselleria d'Educació,
Universitat i Recerca

Informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de les Illes Balears

En data 29 de desembre de 2020 (RE de l'IBD L51E967), el conseller d'Educació, Universitat i Recerca va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de les Illes Balears; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

1. Revisió del llenguatge

Pel que fa a la utilització del llenguatge, d'acord amb les indicacions de les resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989 de la UNESCO; la Recomanació núm. R(90) 4 de 1990 del Consell d'Europa; la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (article 14.11 sobre la implantació d'un llenguatge no sexista a l'àmbit administratiu com a criteri d'actuació general dels poders públics), i la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, (estableix com a principi general en l'article 3 lletra m) "L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones per mitjà del llenguatge") mitjançant un genèric que inclogui els dos sexes, la inclusió de la forma femenina o un altre recurs; en el text s'han detectat diversos exemples de llenguatge sexista:

- Es recomana substituir «els immigrants», per les «persones immigrants»
- Es recomana substituir «els alumnes» per «l'alumnat»
- Es recomana substituir «l'alumne» per «l'alumna o alumne»
- Es recomana substituir «el menor» per «la persona menor d'edat» o «el o la menor»
- Es recomana substituir «fills» per «fills i filles»

- Es recomana substituir «els docents» per «el cos docent», «el professorat» o «els i les docents»
- Es recomana substituir «ciutadans» per «ciutadania»
- Es recomana substituir «els professors» per «el professorat»
- Es recomana substituir «els tutors» per «els tutors i tutores» o «les persones que ostentin la tutela»
- Es recomana substituir «els titulars» per «les persones titulars»
- Es recomana substituir «els representants» per «les persones representants»
- Es recomana substituir «els treballadors» per «el personal» o «els treballadors i treballadores»
- Es recomana substituir «els directors» per «els directors i directores»
- Es recomana substituir «els funcionaris» per «el funcionariat» o «les funcionàries i els funcionaris»
- Es recomana substituir «el titular» per «la persona titular»
- Es recomana substituir «el tutor» per «el tutor o la tutora»
- Es recomana substituir «el director» per «el director o directora»
- Es recomana substituir «el professor» per «el professor o professora»
- Es recomana substituir «els inspectors» per «el personal inspector»

Cal reflectir la presència de les dones en els texts que es redacten. Per això, en la mesura que sigui possible, cal evitar l'ús del masculí com a genèric, especialment quan es refereix a persones físiques.

El llenguatge té un paper fonamental en la formació de la identitat social de les persones i és l'element que més influeix en la formació del pensament de la societat. Una de les manifestacions més notables de la desigualtat existent entre dones i homes es la invisibilització, l'ocultació de les dones en el llenguatge, així com la seva representació mitjançant imatges sexistes o discriminatòries. Els usos sexistes del llenguatge invisibilitzen les dones i impedeixen veure el que s'amaga darrere les paraules.

És correcte utilitzar les formes femenines o masculines en el càrrecs quan sabem si la persona és dona o home. Encara així, si es tracta d'un text que pot tenir validesa en el temps més enllà de la titularitat del càrrec, podem referir-nos a aquest càrrec amb el nom de l'organisme o la unitat administrativa corresponent. En qualsevol cas s'ha de seguir un únic criteri dins el mateix text.

2. Revisió del contingut

2.1. Consideracions jurídiques

Entre d'altres:

1. Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides en desembre de 1979 i ratificada per Espanya.
2. En els articles 2 i 3 del Tractat de la Comunitat Europea es formalitza el compromís d'integració en l'àmbit europeu de l'anomenada *transversalització de gènere*, en establir explícitament que "la Comunitat s'ha de fixar l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure'n la igualtat", entre les tasques i els objectius de la Comunitat.
3. Els articles 21 i 23 de la Carta de Drets Fonamentals.
4. La Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21 de febrer de 1996, disposa que s'ha d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i les accions comunitàries.
5. L'article 14 de la Constitució espanyola assenyala el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe. A més, l'article 9.2 estableix l'obligació dels poders públics de "promoure les condicions per a que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en que s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social".
6. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
7. L'article 17.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears disposa:

"Les administracions públiques, segons la Carta de Drets Socials, vetllaran en tot cas perquè les dones i els homes puguin participar plenament en la vida laboral, social, familiar i política sense discriminació de cap tipus, i garantiran que ho facin en igualtat de condicions. A aquests efectes es garantirà la conciliació de la vida familiar i laboral."
8. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.
9. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

2.2. Anàlisi contextual

La coeducació en el procés educatiu s'encarrega d'afavorir el desenvolupament de les capacitats de les persones sense posar en rellevància qüestions de sexe;

suposa eliminar estereotips i rols preconcebuts sobre les característiques que han de tenir les nines i els nins, els i les adolescents i els homes i les dones i educar valorant les diferències individuals i les qualitats personals, sense tenir el compte el sexe de la persona. La coeducació permet evitar la discriminació, aconseguir un món igualitari per homes i dones, així com prevenir les violències masclistes.

En la redacció del text podem trobar mesures referents a la igualtat de dones i homes;

- En l'exposició de motius és recull la necessitat de la coeducació, i s'inclou dins el marc teòric la Llei 11/2016.
- Dins els principis generals s'inclou la coeducació, la igualtat real entre homes i dones, el respecte a la diversitat sexual, la identitat i l'expressió de gènere i la prevenció de la violència masclista (article 1)
- Dins els objectius i característiques de l'educació primària, s'inclou desenvolupar una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualssevol tipus i als estereotips sexistes (article 12)
- Dins les finalitats del sistema integrat de formació professional, es recull l'especial atenció a la prevenció de la violència masclista i el foment de la igualtat efectiva d'oportunitats entre homes i dones (article 21)
- Dins els deures de l'alumnat és recull el respecte de la igualtat entre dones i homes (article 52)
- Dins els consells escolars de centres públics es recull com a funció proposar mesures que afavoreixin la igualtat efectiva entre dones i homes i la prevenció de la violència de gènere (art. 80)
- Dins els consells escolars de centres privats es recull la composició paritària dels mateixos, així com la designació d'una persona que impulsi les mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre dones i homes i de prevenció de la violència de gènere (art. 81)
- En els Projectes educatius dels centres s'ha d'incloure la coeducació i el respecte a les identitats de gènere (art. 121)
- En els currículums educatius, s'inclou com element transversal la coeducació, la igualtat, i l'abordatge de les violències masclistes, a més de la promoció de la igualtat real i efectiva entre dones i homes (art. 121)
- Es recullen com a competències del claustre del professorat el proposar plans i mesures per la millora de la igualtat i la coeducació.
- En la disposició addicional catorzena es recull referent als materials didàctics curriculars que han de fer servir un ús no sexista del llenguatge, i no han de contenir estereotips sexistes o discriminatoris i s'han d'adaptar als principis i valors que s'estableixen a la Llei orgànica 1/2004.

2.3. Anàlisi sobre la pertinència o no-pertinència

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març per la igualtat efectiva de dones i homes estableix al seu article 1 *“Las mujeres y los hombres son iguales en dignidad humana, e iguales en derechos y deberes. Esta Ley tiene por objeto hacer efectivo el derecho de igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, en particular mediante la eliminación de la discriminación de la mujer, sea cual fuere su circunstancia o condición, en cualesquiera de los ámbitos de la vida y, singularmente, en las esferas política, civil, laboral, económica, social y cultural para, en el desarrollo de los artículos 9.2 y 14 de la Constitución, alcanzar una sociedad más democrática, más justa y más solidaria”*.

En el seu article 15 recull la transversalitat del principi d'igualtat entre homes i dones: “Las Administraciones públicas lo integrarán, de forma activa, en la adopción y ejecución de sus disposiciones normativas, en la definición y presupuestación de políticas públicas en todos los ámbitos y en el desarrollo del conjunto de todas sus actividades”.

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes, en matèria d'educació recull:

Artículo 23 La educación para la igualdad de mujeres y hombres

El sistema educativo incluirá entre sus fines la educación en el respeto de los derechos y libertades fundamentales y en la igualdad de derechos y oportunidades entre mujeres y hombres.

Asimismo, el sistema educativo incluirá, dentro de sus principios de calidad, la eliminación de los obstáculos que dificultan la igualdad efectiva entre mujeres y hombres y el fomento de la igualdad plena entre unas y otros.

Artículo 24 Integración del principio de igualdad en la política de educación

1. *Las Administraciones educativas garantizarán un igual derecho a la educación de mujeres y hombres a través de la integración activa, en los objetivos y en las actuaciones educativas, del principio de igualdad de trato, evitando que, por comportamientos sexistas o por los estereotipos sociales asociados, se produzcan desigualdades entre mujeres y hombres.*

2. *Las Administraciones educativas, en el ámbito de sus respectivas competencias, desarrollarán, con tal finalidad, las siguientes actuaciones:*

- **a)** *La atención especial en los currículos y en todas las etapas educativas al principio de igualdad entre mujeres y hombres.*
- **b)** *La eliminación y el rechazo de los comportamientos y contenidos sexistas y estereotipos que supongan discriminación entre mujeres y hombres, con*

especial consideración a ello en los libros de texto y materiales educativos.c)
La integración del estudio y aplicación del principio de igualdad en los cursos y programas para la formación inicial y permanente del profesorado.

- **d)** *La promoción de la presencia equilibrada de mujeres y hombres en los órganos de control y de gobierno de los centros docentes.*
- **e)** *La cooperación con el resto de las Administraciones educativas para el desarrollo de proyectos y programas dirigidos a fomentar el conocimiento y la difusión, entre las personas de la comunidad educativa, de los principios de coeducación y de igualdad efectiva entre mujeres y hombres.*
- **f)** *El establecimiento de medidas educativas destinadas al reconocimiento y enseñanza del papel de las mujeres en la Historia.*

Artículo 25 La igualdad en el ámbito de la educación superior

1. *En el ámbito de la educación superior, las Administraciones públicas en el ejercicio de sus respectivas competencias fomentarán la enseñanza y la investigación sobre el significado y alcance de la igualdad entre mujeres y hombres.*

2. *En particular, y con tal finalidad, las Administraciones públicas promoverán:*

- **a)** *La inclusión, en los planes de estudio en que proceda, de enseñanzas en materia de igualdad entre mujeres y hombres.*
- **b)** *La creación de postgrados específicos.*
- **c)** *La realización de estudios e investigaciones especializadas en la materia.*

La llei 26/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes en temes d'educació estableix que:

Article 26

Disposicions generals

1. *Les polítiques públiques educatives s'han d'adreçar a aconseguir un model educatiu basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i els rols segons el sexe, l'orientació i la identitat sexuals, el rebuig de qualsevol forma de discriminació, el tractament de la diversitat afectiva i sexual, i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere. Per això, s'ha de potenciar la igualtat real de dones i homes en totes les seves dimensions: curricular, organitzativa i altres.*

2. *L'administració educativa ha de tenir com un dels seus principis bàsics la prevenció de conductes violentes en tots els nivells educatius, especialment de la violència masclista.*

3. *L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir la posada en marxa en els centres de projectes coeducatius que fomentin la construcció de les relacions igualitàries de les dones i els homes sobre la base de criteris d'igualtat que ajudin a identificar i eliminar les situacions de discriminació per orientació i identitat sexuals i les de violència masclista.*

4. *L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir que en tots els centres educatius hi hagi una persona responsable de la coeducació, amb formació específica, que impulsi la igualtat de gènere i faciliti un coneixement millor dels obstacles i les discriminacions que dificulten la plena igualtat de dones i homes. Aquesta tasca de responsabilitat en matèria de coeducació pot ser compatible amb altres funcions en el centre.*
5. *L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir la formació permanent del professorat en matèria de coeducació.*
6. *L'administració educativa de les Illes Balears ha d'exigir el compliment de l'article 126.2 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, de l'educació, en el sentit que, una vegada constituït el consell escolar del centre, aquest òrgan ha de designar una persona per impulsar mesures educatives per fomentar la igualtat real i efectiva entre homes i dones.*
7. *L'Administració educativa ha d'arbitrar les mesures per garantir la participació equilibrada de dones i homes en els llocs directius i de decisió. Així mateix, ha de formular accions de conciliació en la vida laboral, la personal i la familiar per afavorir la promoció professional i la formació permanent de tot el personal docent.*
8. *Els centres educatius sostinguts amb fons públics han d'adoptar pràctiques de coeducació i afavorir la formació en igualtat, tal com disposa la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.*

Article 27

Currículum

1. *En les diferents etapes educatives, en el disseny i el desenvolupament curricular de les àrees de coneixement i disciplines s'hi han d'integrar els objectius següents:*
 - a) *Eliminar els prejudicis, els estereotips i els rols segons el sexe, per l'orientació sexual o per la identitat sexual construïts segons els patrons socioculturals de conducta assignats a dones i homes, amb la finalitat de garantir, tant a les alumnes com als alumnes, possibilitats de desenvolupament personal integral.*
 - b) *Integrar el saber de les dones i la seva contribució social i històrica al desenvolupament de la humanitat, i revisar i, si escau, corregir els continguts que s'imparteixen.*
 - c) *Incorporar coneixements necessaris perquè les i els alumnes es facin càrrec de les seves actuals i futures necessitats i responsabilitats relacionades amb les tasques domèstiques i d'atenció de les persones.*
 - d) *Capacitar les i els alumnes perquè l'elecció de les opcions acadèmiques sigui lliure i sense condicionaments basats en el sexe.*

- e) Prevenir la violència masclista, mitjançant l'aprenentatge de mètodes no violents per resoldre conflictes i de models de convivència basats en la diversitat i en el respecte a la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes.
- f) Eliminar en la formació professional els prejudicis, els estereotips i els rols segons el sexe amb la finalitat de garantir que no es produeixi la segregació horitzontal per evitar futures repercussions en la vida professional i laboral.
- g) Incloure el tractament de la vida afectiva i sexual amb la finalitat de garantir una formació integral, per prevenir, entre d'altres, conductes violentes, evitar embarassos no desitjats i evitar també la discriminació per orientació sexual.
2. L'administració educativa ha de traslladar al personal docent, a les empreses editorials i als consells escolars les instruccions necessàries per fer efectiu el que preceptua aquesta llei en el currículum educatiu, en el marc de les seves competències.
3. L'administració educativa, a través de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar de les Illes Balears, o de l'organisme amb les mateixes competències, ha d'analitzar la importància que té el fenomen de l'ús de les tecnologies i xarxes socials com a eina per exercir la violència masclista, amb l'objectiu de dissenyar actuacions específiques per combatre'l.

Article 28

Materials didàctics

1. En tots els centres educatius de les Illes Balears, públics, concertats i privats, no es poden elaborar, difondre i utilitzar materials didàctics que presentin les persones com a inferiors o superiors en dignitat segons el sexe, per orientació sexual o identitat sexual, o com a objectes sexuals, ni els que justifiquin o banalitzin la violència masclista, o hi incitin. Aquestes consideracions s'han d'aplicar als materials didàctics en qualsevol tipus de suport, inclosos els objectes digitals.
2. Els llibres de text i els materials, en qualsevol suport, dels centres educatius de les Illes Balears han de respectar les normes esmentades en el punt anterior, han de fer un ús no sexista del llenguatge, han d'evitar la invisibilització de les dones per mitjà del llenguatge i han de garantir en les imatges o les representacions la presència equilibrada i no estereotipada de dones i homes.

Article 29

Consells escolars

1. Els consells escolars, el Consell Escolar de les Illes Balears i els consells escolars municipals han de designar una persona, amb formació en igualtat de gènere, que impulsi mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre homes i dones i la prevenció de la violència masclista, i en faci el seguiment.

En el cas que no hi hagi persones amb formació en igualtat, l'administració facilitarà a l'inici del curs escolar cursos de formació a tal efecte.

2. La composició dels consells escolars ha de tendir a l'equilibri entre ambdós sexes.

3. Una persona en representació de l'Institut Balear de la Dona ha de formar part del Consell Escolar de les Illes Balears, per tal d'impulsar mesures educatives per fomentar la igualtat real i efectiva entre homes i dones, i per fer-ne el seguiment.

Article 30

Formació

1. L'administració educativa ha d'adoptar les mesures necessàries per incloure en els plans de formació del professorat una preparació específica en matèria d'igualtat d'oportunitats de dones i homes, coeducació, violència masclista i educació afectiva i sexual.

2. L'oferta de formació permanent adreçada al professorat, a més d'integrar la filosofia de la coeducació, ha d'incloure entre les temàtiques adreçades a la formació en centres les relacionades amb la història de les dones i la prevenció, la detecció i les formes d'actuació davant la violència en l'àmbit escolar.

També hem de tenir en compte les modificacions referents a coeducació i igualtat i la prevenció de la violència de gènere que estableix la Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica per la que la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig d'Educació.

La Llei Orgànica 2/2006 en l'article 1 l) diu que: «*El desarrollo de la igualdad de derechos, deberes y oportunidades, el respeto a la diversidad afectivo-sexual y familiar, el fomento de la igualdad efectiva de mujeres y hombres a través de la consideración del régimen de la coeducación de niños y niñas, la educación afectivo-sexual, adaptada al nivel madurativo, y la prevención de la violencia de género, así como el fomento del espíritu crítico y la ciudadanía activa*»

També hem de tenir en compte el que estableix la disposició addicional 25 de Foment de la igualtat efectiva de dones i homes:

1. Con el fin de favorecer la igualdad de derechos y oportunidades y fomentar la igualdad efectiva entre hombres y mujeres, los centros sostenidos parcial o totalmente con fondos públicos desarrollarán el principio de coeducación en todas las etapas educativas, de conformidad con lo dispuesto por la Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres y no separarán al alumnado por su género.

2. Con objeto de favorecer la igualdad de derechos y oportunidades y, para garantizar la efectividad del principio contenido en el apartado l) del artículo 1,

los centros educativos incorporarán medidas para desarrollar la igualdad efectiva entre hombres y mujeres en los respectivos planes de acción tutorial y de convivencia.

3. Los centros educativos deberán necesariamente incluir y justificar en su proyecto educativo las medidas que desarrollan para favorecer y formar en igualdad en todas las etapas educativas, incluyendo la educación para la eliminación de la violencia de género, el respeto por las identidades, culturas, sexualidades y su diversidad, y la participación activa para hacer realidad la igualdad.

4. En todo caso, las Administraciones educativas impulsarán el incremento de la presencia de alumnas en estudios del ámbito de las ciencias, tecnología, ingeniería, artes y matemáticas, así como en las enseñanzas de formación profesional con menor demanda femenina. Del mismo modo, las Administraciones educativas también promoverán la presencia de alumnado masculino en aquellos estudios en los que exista de forma notoria una mayor matrícula de mujeres que de hombres.

5. Las Administraciones educativas promoverán que los currículos y los libros de texto y demás materiales educativos fomenten el igual valor de mujeres y hombres y no contengan estereotipos sexistas o discriminatorios.

Altres mesures que recull la Llei Orgànica 2/2006:

2.1b) Finalitats de la educació: «La educación en el respeto a los derechos y libertades fundamentales, en la igualdad de derechos y oportunidades entre hombres y mujeres y en la igualdad de trato y no discriminación de las personas por razón de nacimiento, origen racial o étnico, religión, convicción, edad, de discapacidad, orientación o identidad sexual, enfermedad, o cualquier otra condición o circunstancia.

17.d) (educació primària): Conocer, comprender y respetar las diferentes culturas y las diferencias entre las personas, la igualdad de derechos y oportunidades de hombres y mujeres y la no discriminación de personas por motivos de etnia, orientación o identidad sexual, religión o creencias, discapacidad u otras condiciones.

18.3 (educació primària): «a las áreas incluidas en el apartado anterior, se añadirá en alguno de los cursos del tercer ciclo la Educación en Valores cívicos y éticos. En esta área se incluirán contenidos referidos a la Constitución española, al conocimiento y respeto de los Derechos Humanos y de la Infancia, a la educación para el desarrollo sostenible y la ciudadanía mundial, a la igualdad entre hombres y mujeres, al valor del respeto a la diversidad y al valor social de los impuestos, fomentando el espíritu crítico y la cultura de paz y no violencia»
El mateix es recull en l'article 25,7 referent a ESO.

Art. 33c) (batxillerat): *«Fomentar la igualdad efectiva de derechos y oportunidades de mujeres y hombres, analizar y valorar críticamente las desigualdades existentes, así como el reconocimiento y enseñanza del papel de las mujeres en la historia e impulsar la igualdad real y la no discriminación por razón de nacimiento, sexo, origen racial o étnico, discapacidad, edad, enfermedad, religión o creencias, orientación sexual o identidad de género o cualquier otra condición o circunstancia personal o social»*

Art. 42.9 (formació professional): *Corresponde a las Administraciones educativas desarrollar un sistema de orientación profesional ajustado y eficaz, que contribuya a la consideración de todo tipo de opciones formativas y profesionales y fomente la igualdad efectiva de mujeres y hombres.*

Art. 121.1 (proyecto educativo): *Asimismo incluirá un tratamiento transversal de la educación en valores, del desarrollo sostenible, de la igualdad entre mujeres y hombres, de la igualdad de trato y no discriminación y de la prevención de la violencia contra las niñas y las mujeres, del acoso y del ciberacoso escolar, así como la cultura de paz y los derechos humanos.*

Art. 121.2 (proyecto educativo): *especificando medidas académicas que se adoptarán para favorecer y formar en la igualdad particularmente de mujeres y hombres.*

Art. 127 g) (consell escolar): *«Proponer medidas e iniciativas que favorezcan los estilos de vida saludable, la convivencia en el centro, la igualdad efectiva de mujeres y hombres, la no discriminación, la prevención del acoso escolar y de la violencia de género y la resolución pacífica de conflictos en todos los ámbitos de la vida personal, familiar y social»*

Art. 135 (selecció directora-director centre públic): *«que tendrá en cuenta la valoración objetiva de los méritos académicos y profesionales acreditados por los aspirantes y la valoración del proyecto de dirección orientado a lograr el éxito escolar de todo el alumnado, que deberá incluir, entre otros, contenidos en materia de igualdad entre mujeres y hombres, no discriminación y prevención de la violencia de género, será decidida democráticamente por los miembros de la comisión, de acuerdo con los criterios establecidos por las Administraciones educativas»*

A més es recull, en quant a violència de gènere, que en el procés d'admissió, la condició de víctima de violència de gènere, així com el canvi de residència derivat d'actes de violència de gènere (art. 84); també la inclusió de formació en igualtat i violència de gènere en la formació del professorat (art. 102.2).

Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género, estableix en l'àmbit educatiu:

Artículo 4 Principios y valores del sistema educativo

1. El sistema educativo español incluirá entre sus fines la formación en el respeto de los derechos y libertades fundamentales y de la igualdad entre hombres y mujeres, así como en el ejercicio de la tolerancia y de la libertad dentro de los principios democráticos de convivencia.

Igualmente, el sistema educativo español incluirá, dentro de sus principios de calidad, la eliminación de los obstáculos que dificultan la plena igualdad entre hombres y mujeres y la formación para la prevención de conflictos y para la resolución pacífica de los mismos.

2. La Educación Infantil contribuirá a desarrollar en la infancia el aprendizaje en la resolución pacífica de conflictos.

3. La Educación Primaria contribuirá a desarrollar en el alumnado su capacidad para adquirir habilidades en la resolución pacífica de conflictos y para comprender y respetar la igualdad entre sexos.

4. La Educación Secundaria Obligatoria contribuirá a desarrollar en el alumnado la capacidad para relacionarse con los demás de forma pacífica y para conocer, valorar y respetar la igualdad de oportunidades de hombres y mujeres.

5. El Bachillerato y la Formación Profesional contribuirán a desarrollar en el alumnado la capacidad para consolidar su madurez personal, social y moral, que les permita actuar de forma responsable y autónoma y para analizar y valorar críticamente las desigualdades de sexo y fomentar la igualdad real y efectiva entre hombres y mujeres.

6. La Enseñanza para las personas adultas incluirá entre sus objetivos desarrollar actividades en la resolución pacífica de conflictos y fomentar el respeto a la dignidad de las personas y a la igualdad entre hombres y mujeres.

7. Las Universidades incluirán y fomentarán en todos los ámbitos académicos la formación, docencia e investigación en igualdad de género y no discriminación de forma transversal.

Artículo 5 Escolarización inmediata en caso de violencia de género

Las Administraciones competentes deberán prever la escolarización inmediata de los hijos que se vean afectados por un cambio de residencia derivada de actos de violencia de género.

Artículo 6 Fomento de la igualdad

Con el fin de garantizar la efectiva igualdad entre hombres y mujeres, las Administraciones educativas velarán para que en todos los materiales educativos se eliminen los estereotipos sexistas o discriminatorios y para que fomenten el igual valor de hombres y mujeres.

Artículo 7 Formación inicial y permanente del profesorado

Las Administraciones educativas adoptarán las medidas necesarias para que en los planes de formación inicial y permanente del profesorado se incluya una formación específica en materia de igualdad, con el fin de asegurar que adquieren los conocimientos y las técnicas necesarias que les habiliten para:

- *a) La educación en el respeto de los derechos y libertades fundamentales y de la igualdad entre hombres y mujeres y en el ejercicio de la tolerancia y de la libertad dentro de los principios democráticos de convivencia.*
- *b) La educación en la prevención de conflictos y en la resolución pacífica de los mismos, en todos los ámbitos de la vida personal, familiar y social.*
- *c) La detección precoz de la violencia en el ámbito familiar, especialmente sobre la mujer y los hijos e hijas.*
- *d) El fomento de actitudes encaminadas al ejercicio de iguales derechos y obligaciones por parte de mujeres y hombres, tanto en el ámbito público como privado, y la corresponsabilidad entre los mismos en el ámbito doméstico.*

Artículo 8 Participación en los Consejos Escolares

Se adoptarán las medidas precisas para asegurar que los Consejos Escolares impulsen la adopción de medidas educativas que fomenten la igualdad real y efectiva entre hombres y mujeres. Con el mismo fin, en el Consejo Escolar del Estado se asegurará la representación del Instituto de la Mujer y de las organizaciones que defiendan los intereses de las mujeres, con implantación en todo el territorio nacional.

Artículo 9 Actuación de la inspección educativa

Los servicios de inspección educativa velarán por el cumplimiento y aplicación de los principios y valores recogidos en este capítulo en el sistema educativo destinados a fomentar la igualdad real entre mujeres y hombres.

Una vegada analitzada la norma, consideram que encara que reculli mesures positives, de cara a la consecució d'aconseguir una educació basada en el principi d'igualtat d'oportunitats, es realitzen les següents recomanacions per millorar la situació de les dones en l'àmbit educatiu.

3. Propostes de millora i recomanacions

Sense perjudici d'altres mesures que es considerin oportunes, es recomana que en la redacció de la norma s'introdueixi:

-Cal tenir en compte les recomanacions de l'apartat 1 d'aquest informe pel que fa al llenguatge emprat en la proposta normativa.

-En l'article 1, objecte de la Llei, d'acord la redacció de l'article 1 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, proposada per la Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, s'hauria d'incloure impulsar un model d'escola coeducativa que fomenti la construcció de relacions igualitàries de les dones i els homes, per tal d'aconseguir un model educatiu basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i els rols segons el sexe, l'orientació i la identitat sexuals, i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere.

-Incloure la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en els principis pedagògics i organitzatius (art. 3).

-Dins els objectius i principis de l'educació infantil (art.6) , l'educació secundària obligatòria (art. 14), i el batxillerat (art. 17) incloure el foment de la igualtat real d'oportunitats entre homes i dones, així com l'eradicació d'estereotips i rols sexistes i les violències masclistes, en funció de la capacitat de l'alumnat en cada cicle.

-Dins la promoció d'activitats educatives, culturals i esportives fora de l'horari lectiu s'ha de tenir en compte que siguin lliures d'estereotips i rols sexistes i fomentar que tots els infants i les i els adolescents desenvolupen les seves habilitat i aficions sense tenir en compte el seu sexe (art. 57).

-Dins les funcions del personal docent s'hauria d'incloure el foment de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, així com l'eradicació de rols i estereotips sexistes i de les violències masclistes, així com facilitar un coneixement millor dels obstacles i discriminacions que dificulten la plena igualtat (art. 60); en aquest punt és molt important tenir en compte que el professorat transmet de forma inconscient els seus propis prejudicis sexistes, és molt important la formació en igualtat per tal d'evitar -ho.

-Refent als consells escolars del centres públics (art. 80), s'ha d'incloure l'obligatorietat de la composició paritària dels mateixos, igual que està recollida pels centres privats.

-Incloure en la redacció de la norma, l'obligació dels consells escolar de designar una persona en formació en igualtat que impulsi mesures educatives que fomentin la igualtat real i efectiva entre homes i dones i la prevenció de la violència masclista.

-Incloure dins el projecte lingüístic del centre (art. 134), el foment d'un ús no sexista i inclusiu; el llenguatge és un reflex del pensament social i sovint invisibilitza a les dones.

-Dins la formació permanent del professorat (art. 142) incloure la importància d'una formació en igualtat, per tal d'evitar el currículum ocult i el traspàs de prejudicis sexistes a l'alumnat, així com millorar la promoció de la igualtat real entre dones i homes i l'eradicació de les violències masclistes; en aquest sentit s'hauria d'incloure preparació específica en matèria d'igualtat entre dones i homes, coeducació, violència masclista i educació afectiva i sexual.

-Dins l'àmbit de l'ús de tecnologies i la digitalització educativa (disposició addicional quinzena) quan parla dels risc derivats de la inadequada utilització d'aquests medis, tenir en compte les diferències que existeixen en aquest àmbit entre dones i homes, ja que les dones són més vulnerables a la violència digital. S'ha de tenir en compte que l'ús de tecnologies ha incrementat els canals amb els quals s'exerceix la violència masclista i l'accés a la pornografia; aquesta educació ha de servir per lluitar contra les violències masclistes, la prevenció de l'accés a la pornografia i en conseqüència la prevenció de l'ESIA.

-Dins l'educació de persones adultes (capítol VI) i els ensenyaments de règim especial (capítol VII), s'ha d'incloure mesures per promoure la igualtat.

-Referent a la segregació horitzontal, s'ha de promoure que tant homes com dones puguin desenvolupar-se professionalment, sense estar condicionats per rols i estereotips sexistes; és important incloure aquest punt en la funció del professorat, així com en l'orientació laboral (article 14) i la formació professional (capítol III, Títol VI)

-En l'article 100, recursos i suport als centres educatius, aquests han d'estar dotats dels recursos educatius, humans, materials necessaris, així com la dotació d'hores necessàries per desenvolupar i garantir la posada en marxa en els centres de projectes coeducatius.

-En els projectes educatius del centre s'ha d'incloure l'educació per l'eliminació de la violència de gènere (art. 120).

-En l'article 128, accés a la funció directiva, s'haurà d'incloure que es tindrà en compte en la valoració de mèrits acadèmics i professionals acreditats per les persones aspirants i la valoració del projecte de direcció, els continguts en matèria d'igualtat entre dones i homes, la no discriminació i la prevenció de la violència de gènere.

-Afegir dins les funcions d'inspecció educativa, vetllar pel compliment de les mesures dels plans d'igualtat, els protocols contra l'assetjament sexual i el desenvolupament dels projectes coeducatius.

-Incloure en l'article 163, que la conselleria podrà signar contractes de programes amb centres concertats que realitzin programes i accions que tendeixin cap a la igualtat i l'equitat del sistema escolar i la igualtat de gènere i la prevenció de les violències masclistes.

-S'ha de garantir la posada en marxa en els centres de projectes coeducatius, així com l'establiment d'una persona responsable de la coeducació que impulsi la igualtat de gènere.

-S'han d'establir mesures per garantir la participació equilibrada de dones i homes en els llocs directius i de decisió.

-S'han d'establir mesures de conciliació i coresponsabilitat en la vida personal, laboral i familiar per afavorir la promoció professional i la formació permanent de tot el personal docent.

-Dins els material didàctic curriculars s'ha d'integrar el saber de les dones i la seva contribució social i històrica al desenvolupament de la humanitat.

-Atesa l'envergadura que té la igualtat i la lluita contra les violències masclistes, recomanem la creació d'un organisme o Institut de coeducació.

4. Sol·licitud informació

D'acord el que estableix l'article 5.4 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes: «De conformitat amb l'informe d'avaluació d'impacte de gènere, el projecte normatiu ha de respectar la igualtat de sexes mitjançant la reducció o l'eliminació de les desigualtats detectades i ha d'incloure les mesures adreçades a neutralitzar-ne el possible impacte negatiu en la situació de les dones i els homes considerats com a col·lectiu.»

D'acord el que estableix l'article 10.1 «el Govern de les Illes Balears, l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i l'Institut Balear de la Dona han de vetllar per garantir la coordinació i la integració adequades de les accions en matèria d'igualtat de dones i homes, i han d'adoptar les mesures necessàries respecte d'això.»

Es sol·licita que se'ns remeti una còpia de la redacció definitiva de la norma, per comprovar la inclusió de mesures i accions que contribueixin a la consecució de la igualtat d'oportunitats real entre dones i homes.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, 25 de gener de 2021

La tècnica

Marga Quetglas Terrasa

